

ŠV. BRUNONO BIOGRAFIJA

Šv. Brunonas, arba Brunonas Kverfurtietis (gyveno apie tarp 973 ir 978 – 1009 m. vasario 14 ar kovo 9 d.) – iš Kverfurto (Aukštutinė Saksonija) grafų giminės kilęs katalikų vienuolis, misionierius ir rašytojas. Tapęs vienuoliu priėmė Bonifacijaus vardą.

Jaunystė

985-994 m. jaunas Brunonas, arba *Bruno* (vok.) kartu su savo giminaičiu, būsimoju vyskupu ir kronikininku Titmaru Merzeburgiečiu mokėsi Magdeburge. Vėliau buvo Magdeburgo Šv. Mauricijaus katedros kanauninkas. 995 m. rugpjūtį kitas jo giminaitis, būsimo imperatorius Otonas III Brunoną paskyrė savo nuodėmklausiu (Otono III nuodėmklausiu Brunonas išbuvo iki imperatoriaus mirties 1002 m. sausio pab.). 996 m. pavasarį Brunonas kartu su Otonu pirmą kartą atvyko į Romą, kur vyko Otono vainikavimo iškilės.

998 m. vasarį ar kovą Brunonas Romoje įstojo į prie Šv. Sabos bažnyčios veikusį benediktinų vienuolyną; vėliau jis prisijungė prie kamaldulių ordino įkūrėjo šv. Romualdo mokinių ir 1001 m. persikėlė į netoli Ravenos veikusį šv. Romualdo vadovaujamą vienuolyną, o 1002 m. rudenį ilgesniam laikui išikūrė Romoje.

Misijų veikla iki 1008 metų

1002 m. popiežius Silvestras II Brunoną paskyrė „tautų arkivyskupu“, kitaip sakant, įgaliojo užsiimti misijų veikla; teisę skirti vyskopus dar neaprikštytiems Europos kraštams Brunonas įgijo 1004 m. vasarį, kuomet buvo išventintas Magdeburgo arkivyskupo Taginono.

1004 m. pavasarį Brunonas ketino vykti į Lenkiją ir iš ten leisti misijų kelionėn į Prūsiją, tačiau dėl tuo metu vykusio Vokietijos ir Lenkijos karo prūsų krikšto misiją arkivyskupui teko atidėti kone 5 metams.

1004-1005 m. ir 1006-1007 m. žiemą Brunonas nesėkmingai vykdė misiją Vengrijos karalystės Banato kunigaikštystėje, kurioje jis buvo užsimojęs atversti vietos nekatalikus, tačiau susidūrė su atkakliu Banato srities graikų apeigų vienuolių pasipriešinimu.

1005 m. lapkritį ar gruodį Brunonas pirmą kartą atvyko į Lenkiją, per kurią jis tikėjosi pasiekti prūsų ir kitų dar neaprikštytų baltų tautų žemes; greičiausiai jau apie tą laiką užsimezgė jo draugystė su Lenkijos valdovu Boleslovu Narsiuoju, trukusi iki pat arkivyskupo žūties.

1008 m. sausio pab. Brunonas iš Lenkijos per Vengriją atvyko į Rusijos sostinę Kijevą, iš kur maždaug po mėnesio leidosi misijų kelionėn į pečenegų kraštą; 1008 m. vasario ir kovo sąvartoje pabuvojęs pečenegų nelaisvėje, nuo tų metų kovo iki rugpjūčio pr. jis pakrikštijo apie 30 suaugusių pečenegų ir paskyrė pečenegams katalikų vyskupą; rugpjūčio mėn. sugrįžęs į Kijevą, rugsėjį „pagonių arkivyskupas“ iš ten pasuko Lenkijos link. Vėliau, jau būdamas Lenkijoje, Brunonas paskyrė ir pirmąjį Švedijos katalikų vyskupą.

1008 m. spalį Brunonas paskutinį kartą atvyko pas Boleslovą Narsųjį ir ėmė rengtis misijai į Prūsiją.

Literatūrinė veikla

Šv. Brunonas yra hagiografinių veikalų „Šv. Vaitiekaus gyvenimas“ (apie 1002-1004 m.) ir „Penkių brolių kankinių gyvenimas“ (1005-1006 m.) autorius. Šiuose kūriniuose jis glaustai aprašė pirmąsias katalikiškąsias misijas į Vidurio Rytų Europos pagonių

Šv. Brunono mirtis

kraštus.

1008 m. rudenį ar 1008-1009 m. žiemą, dar būdamas Lenkijoje, Brunonas parašė gana griežtą laišką Vokietijos imperatoriui Henrikui II, kuriame smerkė pastarojo karą su kunigaikščiu kataliku Boleslovu Narsiuoju, taip pat informavo imperatorių apie savo ketinimą atlikti misijinę kelionę į Prūsiją.

Paskutinioji misija ir žūtis

Apie 1009 m. pradžią Brunonas per kašubų kraštą ar Kujaviją atvyko į Prūsiją (greičiausiai į jos vakarinę dalį). Pakrikštijęs prūsų valdovą Netimerą (*Nethimer*, – plg. su Vokiečių ordino šaltiniuose figūruojančiais analogiškos darybos prūsiškais asmenvardžiais *Nammer*, *Manemer*, *Nawtemer*) ir apie 300 vyrų, Brunonas patraukė toliau į rytus (galbūt jotvingių arba lietuvių žemių link), tačiau priešęs Prūsijos rytinį paribį (ar net įžengęs į dykrą, skyrusią Prūsiją nuo Brunono ciklo šaltiniuose minimų Rusios, 1009 m. vasario 14 ar kovo 9 d. jis ir 18 ar (pasak Analisto Sakso kronikos) 24 jo palydovai buvo nužudyti įsakius Netimerui pavaldžiam „kunigaikščiui“ Zebedenui, kuris, galimas daiktas, buvo kažkurios senprusių kilties vadas ar kiltinės žemės valdytojas.

Nukirsdinto Brunono galva, pasak Viberto pasakojimo platesniojo varianto antrinio perdirbinio „Šv. Brunono gyvenimas ir kankinystė“ (apie 1400 m.) autoriaus, buvo įmesta į upelį vardu *Alstra* (lot. *in flumen, quod dicitur Alstra*). Nužudytųjų palaikus išpirko ir palaidojo Lenkijos didysis kunigaikštis Boleslovas Narsusis; jų palaidojimo vieta nežinoma (anot Viberto, vėliau virš šventųjų kankinių kapų iškilo vienuolynai).

Šv. Brunono žūties vietos identifikavimo problema

Brunono giminaitis Titmaras Merzeburgietis savo kronikos VI skyriuje (rašytame 1014 m.) nurodo šv. Brunoną žuvus Prūsijos ir Rusijos paribyje. Kvedlinburgo raštuose ir „Magdeburgo vyskupų darbuose“ (XII a.) Brunono žūtis vieta įvardyta kaip

(*Tęsinys 3 puslapyje*)

(atkelta iš 2 puslapio)

Rusios ir Lietuvos (*Lituae*) paribys, o Sakso kronikoje (XII a. 4-asis ar 5-asis dešimtmetis) ir Magdeburgo raštuose (apie 1170 m.) – kaip Prūsijos (tiksliau, „minėto krašto“), Rusios ir Lietuvos ribų sankirta; tikėtina, kad autentiškiausias yra pastarasis Brunono žūtis vietos aprašymo variantas, o kitų šaltinių nuorodos į Prūsijos ir Rusios arba Rusios ir Lietuvos paribį atsirado skirtingai sutrumpinus pirminiame žinių apie Brunono žūtį šaltinyje – vad. „Brunono darbų knygoje“ (*Liber gestorum Brunonis*) – buvusį Brunono žūtis aprašymą.

Tyrinėtojai, besiremiantys minėtomis geografinėmis šaltinių nuorodomis, kurios iš pirmo žvilgsnio tarsi paneigia viena kitą, Brunono žūtis vietos ieško ir Prūsijoje, ir Sūduvoje, ir net Lietuvoje. Pasaulinėje istoriografijoje nuo seno laikomasi nuomonės, kad šv. Brunonas žuvo Prūsijoje. Bažnyčios istorikas Heinrichas G. Foigtas (kuris Brunono ciklo šaltinių „Prūsiją“ tapatino su Galinda, o tų pačių šaltinių „Lietuva“ – su Nadruva) spėjo, kad Brunonas žuvo ties dab. Gižycku; dauguma lenkų ir dalis rusų bei lietuvių tyrinėtojų visą Brunono 1009 m. misiją sieja su jotvingių kraštu, o J. Bieniakas iškėlė hipotezė, anot kurios šv. Brunonas žuvo Lietuvoje.

ĮSTEIGTA ŠILUVOS ŠVČ. MERGELĖS MARIJOS DRAUGIJA

Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius 2009 m. balandžio 9 d. dekretu įsteigė Šiluvos Švč. Mergelės Marijos draugiją. Dekretas buvo perskaitytas paskelbiant šios Draugijos įsteigimo žinią arkivyskupijos kunigams bei tikintiesiems 2009 m. Didįjį ketvirtadienį per Krizmos Mišias arkikatedroje bazilikoje.

Draugija įsteigta atsiliepiant į nuoširdų tikinčiųjų pamaldumą bei siekiant dar plačiau skleisti Švč. Mergelės Marijos apsišvišimo Šiluvoje žinią. „Visus, kurie įsijungs į šios Draugijos veiklą, raginu kuo sąžiningiau gyventi pagal Dievo įsakymus, Jėzaus Kristaus Evangeliją ir Bažnyčios Mokymą, nuoširdžiai atlikti tiesiogines pareigas, siekti šventumo sekant Kristumi, branginti Eucharistiją ir rūpintis, kad kuo daugiau katalikų suvoktų sekmadienio šventimo svarbą, skaityti ir pažinti Šventąjį Raštą, melstis su juo, melstis už kunigus ir prašyti dvasinių pašaukimų, praktikuoti pamaldumą Švč. Mergelės Marijai, rūpintis Šiluvos šventove, skleisti Dievo ir artimo meilę bei Gerosios Naujienos viltį savo aplinkoje“, – rašoma dekrete.

Šiluvos Švč. Mergelės Marijos draugija savo veikloje vadovausis arkivyskupo patvirtintu Draugijos Statutu Draugijos veikla organizuojama arkivyskupijos, dekanato ir parapijos (rektorato) lygmenimis.

Draugijai vadovaus Kauno arkivyskupo paskirtas Draugijos pirmininkas, veiklą koordinuos Draugijos Taryba. Draugija turės savo kapelioną, ženklą ir kt.

Pastaruoju metu lietuvių istoriografijoje ima ryškėti tendencija Brunono žūtis vietą sieti su Magdeburgo raštuose ir kai kuriuose kt. šaltiniuose figūruojančia Prūsijos, Rusios ir Lietuvos ribų sankirta. Pavyzdžiui, kalbininkas B. Savukynas ir istorikas T. Baranauskas, remdamiesi viename iš Brunono ciklo šaltinių paminėtos „Alstros“ upės ir Jatros upelio (Molčiadės intako) tapatumo hipoteze bei Petro Dusburgiečio inspiruota jotvingių priklausomybės prūsų etninei bendrijai koncepcija, bando įtaigoti, kad Brunonas turėjęs žūti į pietvakarius nuo dab. Naugarduko, kur XI a. esą susisiekiusios „Prūsijai pavaldi Sūduva“, Kijevo Rusia ir „dar neišsiplėtusi“ Lietuva; tiesa, atsižvelgiant į naujausių archeologinių tyrinėjimų išvadas dėl X-XII a. prūsų, jotvingių ir lietuvių gentinių teritorijų ribų, o taip pat į daugumos istorikų pripažintą Vladimiro 983 m. žygio į Sūduvą nulemtą Sūduvos duoklinio pavaldumo Rusios valstybei faktą, šv. Brunono žūtis vieta gal kiek korektiškiau būtų laikyti dab. Marijampolės apskrities teritoriją, – būtent joje X-XI a. ribojosi prūsų, (Rusiai pavaldžių) jotvingių ir lietuvių gyvenamieji arealai.

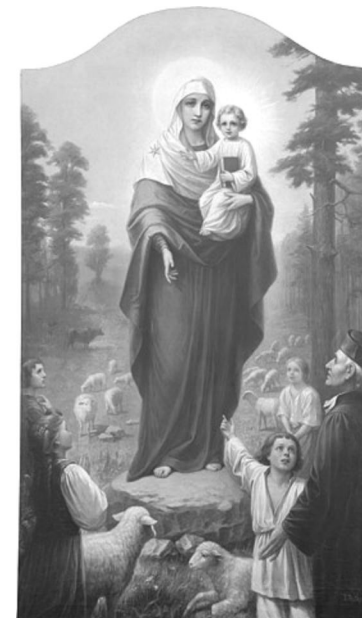
Parengta pagal www.wikipedia.org

Draugija parapijose (rektoratuose) veiks įkuriant čia Draugijos skyrius. Statute numatyti Draugijos narių išpareigojimai. Draugijos nariais gali būti dvasininkai, pašvęstojo gyvenimo institutų nariai, praktikuojantys katalikai pasauliečiai, taip pat ir tie, kurie jau priklauso kitoms katalikiškoms bendruomenėms, organizacijoms, draugijoms, maldos grupėms ir pan. (*pagal www.siluva.lt*)

DĖMESIO!

Jonavoje taip pat buriama Šiluvos Švč. Mergelės Marijos draugijos grupė. Norintieji tapti grupės nariais, turi pateikti prašymą parapijos klebonui kun. Audriui Mikitiukui.

Pasiteirauti galite telefonu 8-686-80476.

KAS YRA EVANGELIZACIJA?

Dar neseniai evangelizacija buvo apibrėžiama kaip Kristaus skelbimas tiems, kurie jo nepažįsta, kaip katechezė, krikštijimas ir kitų sakramentų teikimas. Joks dalinis ir fragmentiškas apibrėžimas neatitinka turtingos, įvairialypės ir besikeičiančios evangelizacijos tikrovės; nuolat iškyla pavojus šį apibrėžimą nuskurdinti ar netgi iškraipyti.

1974 metų Vyskupų sinode, kurio tema "Evangelizacija šiandieniniame pasaulyje", buvo iškelti tokie klausimai:

- Kur mūsų dienomis glūdi Gerosios Naujienos jėga, galinti turėti įtakos žmogaus sąmonei?

- Kiek ir kaip ši Evangelijos jėga gali perkeisti šio amžiaus žmogų?

- Kokie metodai turėtų būti taikomi, kad Evangelijos skelbimas būtų veiksmingas?

Šie klausimai paaiškina pagrindinę problemą, kurią mato šiandieninė Bažnyčia: Ar Bažnyčia po Vatikano II Susirinkimo tapo pajėgesnė skelbti Evangeliją ir įtikinamai, veiksmingai, laisvai įlieti ją į žmogaus širdį.

Evangelizacija turėtų vykti visur, kur tik krikščionys su kitais žmonėmis gyvena ir bendrauja, ne vien per organizuotas tikėjimo perdavimo institucijas.

Akivaizdi evangelizacijos turinio svarba neturėtų užgožti jos perdavimo būdų ir priemonių. Klausimas, kaip evangelizuoti, visada lieka aktualus, nes evangelizavimo metodai keičiasi esant skirtingoms sąlygoms, vietai, laikui ir kultūrai. Šie pokyčiai skatina mus ieškoti naujų tinkamų būdų tikėjimui perduoti, sykiu stengiantis nenukrypti nuo tikėjimo turinio.

Popiežius Paulius VI savo laiške "Evangelii nuntiandi" išskiria 6 evangelizacijos vyksmo aspektus.

1. *Susitikimas su krikščionių bendruomene. Liudijimas be žodžių*

Kaip mes, krikščionys, gyvename su kitais žmonėmis iki tol, kol ištariame žodžius apie Kristų? Mūsų skelbimą turi lydėti konkretus liudijimas gyvenimu. Pasaulio evangelizacija pirmiausia vyksta per Bažnyčios narių elgesį ir gyvenimą; tai atsiskleidžia per ištikimybės Jėzui Kristui liudijimą, per neturto ir vidinio neprisirimo, išsilaisvinimo iš šio pasaulio galybių liudijimą, vienu žodžiu - per šventumą. Iš tikrųjų, toks tylus liudijimas jau yra galingas ir veiksmingas Gerosios Naujienos skelbimas. Tai - "esminis ir pirmasis evangelizacijos elementas"

2. *Susitikimas su žodžiu. Skelbimas žodžiu*

Tikros evangelizacijos nebus, jei nebus skelbiamas Jėzus iš Nazareto - Dievo Sūnaus vardas, mokymas, gyvenimas, karalystė, paslaptis, krikščionių tikėjimo pagrindas

3. *Pritarimas širdimi*

Skelbimas išsiskleidžia tik tada, kai jo klausomasi, jis priimamas ir įsileidžiamas į širdį - ten, kur keičiasi

Laikraštį išleido Jonavos Šv. apašt. Jokūbo parapijos raštinė, tel. 8-650-76401, 54842, fax. : 8-349-54842
Adresas: Vilniaus g. 11, Jonava, LT-55189
a/s 777300010102259756. AB bankas "Swedbankas"

DĖMESIO!!!

Jonavoje evangelizacinė šventė bus švenčiama **gegužės 10 - 17 dienomis**. Programa platinama kartu su parapijos laikraščiu „Varpų skambesys“.

Tikinčiuosius kviečiame kuo daugiau dalyvauti programoje, taip paliudijant savo vienybę su Kristumi ir bendruomene.

žmogaus esmė. Klausytojas visa savo esybe turi ištarti "taip", pritarti tiesoms, kurias Viešpats per savo malonę apreiškė, negana to - pritarti gyvenimo būdai, perkeistam gyvenimui, kurį jis siūlo.

4. *Įsitraukimas į bendruomenę*

Kas išgirsta liudijimą, pareiškia norą būti su tais, kurie pagal jį gyvena, ima gilintis į tikėjimo tiesas. Tie, kurių gyvenimas persikeitęs, įsitraukia į bendriją, kuri pati yra persikeitimo ir naujo gyvenimo ženklas: tai - Bažnyčia, regimas, išganymo sakramentas.

5. *Sakramentų priėmimas*

Evangelizacijos procese asmuo, kuris priima Bažnyčią kaip gelbstintį Žodį, sykiu priima ir sakramentus, kaip Dievo malonės laidininkus.

6. *Įsitraukimas į apaštalavimą*

Galiausiai asmuo, kuris buvo evangelizuojamas, pats ima skelbti savo tikėjimą kitiems. Tai tiesos, evangelizacijos "tikrumo" išbandymas: neįmanoma, kad žmogus, priėmęs Dievo žodį ir įsitraukęs į jo karalystę, pats neliudytų ir neskelbtų, nes tai, ką jis gavo, nėra skirta jam vienam.

1985 m. Romoje įvykęs nepaprastasis Vyskupų sinodas vėl atkreipė dėmesį į kelis pavojus, galinčius iškilti evangelizuojant. Pabrėžta, kad tikėjimo perdavimui ir moralinėms vertybėms tarp jaunimo iškilęs pavojus. Dažnai visiškai susilpnėjęs tikėjimo pažinimas rodo evangelizacijos atsinaujinimo būtinybę. Sinodas akcentavo, kad evangelizacija neturėtų apsiriboti žodžio skelbimu, nes tai būtų Evangelijos lobių apiplešimas.

Norint imtis netikinčiųjų evangelizacijos, pirmiausia dera evangelizuoti save, tai yra pakrikštytuosius. Evangelizacija prasideda nuo tylaus nuolatinio liudijimo gyvenimu

1994 m. Jonas Paulius II apaštališkajame paraginime "Christifideles laici" vėl atkreipė dėmesį į evangelizaciją, kurios dėka, anot popiežiaus, galime statyti ir ugdyti Bažnyčią kaip tikėjimo, išpažįstamo priimant Dievo žodį, švenčiama sakramentais ir išgyvenamo meilėje, krikščionių moralinio gyvenimo šerdyje, bendruomenę.

Popiežius Jonas Paulius II ragina žmones: "Nebijokite! Atverkite duris Kristui!" Atverti duris Kristui, priimti jį į savo žmogiškąjį gyvenimą reiškia ne grėsmę žmogui, bet, priešingai, rodo kelią, vedantį žmogaus pripažinimo ir jo vertingumo iškelimo link. Todėl "žmogus yra pirmasis ir pagrindinis kelias, kuriuo privalo žengti Bažnyčia, vykdydama savo pašaukimą".

Paruošta pagal Kauno arkivyskupijos Evangelizacijos centro tekstą

Jonavos

Šv.

Apaštalo

Jokūbo

parapijos

leidinys

Dievo pripažinti esą tinkami, kad mums būtų patikėta Evangelija, mes ją ir skelbiame taip, kad patiktume ne žmonėms, bet Dievui, kuris skaito mūsų širdies gelmėje. 1 Tes 2

VARPŲ 2009 gegužė

SKAMBESYS

EVANGELIJOS ŽINIOS TŪKSTANTMETEI LIETUVAI JUBILIEJUS

Brangūs tikintieji,

Drauge su Visuotine Kristus Bažnyčia švėsdami Tautų apaštalo šv. Pauliaus gimimo 2000 metų Jubiliejų, su gyvu tikėjimu ir džiaugsmu pasitinkame pirmųjų evangelijos žingsnių į Lietuvą tūkstantmetį.

Vyskupo ir misijonieriaus šv. Brunono kankinystė buvo tas pasėtas Gerosios Naujienos grūdas, kuris, iškentęs daugybę įvairių išbandymų, kiekvienais laikais davė ir duoda gausių tikėjimo vaisių. Didžiai brangindami ir vertindami šv. Brunono ir kitų misijonierių apaštalinį darbą, pirmiausiai dėkojame Dieviškajai Apvaizdai už krikščioniškojo tikėjimo dovaną.

Būdami Visuotinės Kristaus Bažnyčios ir Europos tautų šeimos nariais, giliai suvokdami atsakomybę už gyvenamą laikmetį, šiuos Jubiliejinius metus švenčiame siekdami atnaujinti savo krikščionišką tikėjimą, parapijų bendruomeninį gyvenimą, Gerąją Naujieną skelbti Kristaus nepažįstantiems, kuo plačiau visuomenės ir mūsų tėvynės gyvenime paskleisti krikščioniškąsias vertybes.

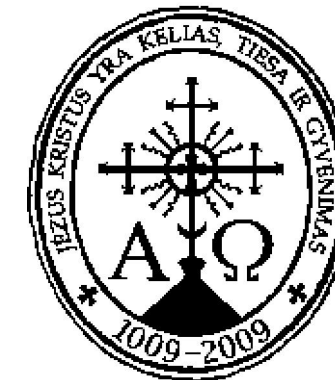
EVANGELIJOS ŽINIOS TŪKSTANTMETEI LIETUVAI JUBILIEJINIŲ METŲ PASKELBIMO DEKRETAS

Didžiai brangindamas ir vertindamas šv. Brunono bei kitų misionierių apaštalavimo tarnystę, dėkodamas Dievo Apvaizdai už krikščioniškojo tikėjimo dovaną, Kauno arkivyskupijoje 2009 METUS SKELBIU EVANGELIJOS ŽINIOS TŪKSTANTMETEI LIETUVAI METAIS.

Pagrindiniai Jubiliejinių metų tikslai ir siekiai yra šie:

1. Ugdyti gyvą, brandų ir veiklų krikščioniškąjį tikėjimą. 2. Krikščioniškąjį gyvenimą nuolat maitinti Šventuoju Raštu. 3. Padėti tikintiesiems labiau įsisaugoti sekmadienio šventimo svarbą. 4. Subrandinti daugiau dvasinių pašaukimų. 5. Visuomet drąsiai išpažinti ir liudyti tikėjimą į Kristų. 6. Uoliai nešti Evangelijos šviesą Kristaus nepažįstantiems.

Todėl kiekvienoje Kauno arkivyskupijos parapijoje ir rektorate 2009 metais turi būti surengta evangelizacinė šventė. Jos kulminacija būtų iškilmingai švenčiamos visos parapijos bendruomeninės Mišios, ypatingą dėmesį skiriant Atgailos sakramento šventimui, Švenčiausiojo

Sakramento adoracijai, maldai su Šventuoju Raštu, konferencijoms, pranešimams, įvairioms evangelizacinėms ir katechetinėms programoms bei maldingumo praktikoms, kurios skiriamos vaikams, jaunimui, šeimoms, ligoniams.

Ypač raginu švęsti Šv. Brunono kankinystės dieną - liepos 12-tąją.

Pagrindinis Jubiliejaus metų minėjimas įvyks Šiluvoje švenčiant kasmetinius Švč. M. Marijos Gimimo atlydus.

Per visus Jubiliejinius metus tikintieji raginami keliauti į jubiliejinės šventovės: Kauno arkikatedrą baziliką, Šiluvos Švč. M. Marijos Gimimo baziliką ir Kauno M. V. J. Kristaus Prisikėlimo bažnyčią.

Rengiantis ir pravedant evangelizacines šventes bei iškilmes, svarbiausias dėmesys skiriamas šiems prioritetams: 1. Šventajam Raštui; 2. Sekmadienio šventimui; 3. Evangelizacijai; 4. Katechezei; 5. Pašaukimų ugdymui.

Visose bažnyčiose ir viešose koplyčiose per visas sekmadienio šv. Mišias Jubiliejaus metų programoje nustatytomis dienomis sakomos tik katechetinės homilijos. Šiokiadienio Mišiose, ypač kai gausiau dalyvauja tikintieji, taip pat turi būti sakomos katechetinio pobūdžio homilijos.

Jubiliejinius metus baigsime 2009 metų gruodžio mėnesio 26 dieną Kauno Kristaus Prisikėlimo bažnyčioje.

Tegul šiuos metus ir visą mūsų gyvenimą savo meile lydi Viešpats Dievas ir globoja Šiluvos Dievo Motina bei šventasis Brunonas, paaukojęs savo gyvenimą dėl Evangelijos.

Kauno Arkivysk. Metropolitai S. Tamkevičius SJ